

УДК 339.1: 669.162

DOI: 10.31732/2663-2209-2021-62-27-34

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Мала І.Б.

*старший викладач кафедри управлінських технологій, ВНЗ Університет економіки та права «КРОК», м. Київ,
Україна, e-mail IrynaMB@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0773-5336>*

WAYS TO DEVELOP EXPORT POTENTIAL OF METALLURGICAL PLANT PJSC «ARCELORMITTAL KRYVYI RIH»

Mala Iryna

*senior tutor of management technologies department, "KROK" University, Kyiv, Ukraine,
e-mail IrynaMB@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0773-5336>*

Анотація. Реалізація експортного потенціалу вітчизняних підприємств є одним із ключових факторів успіху національної економіки та забезпечення довгострокового розвитку суб'єктів господарювання в Україні. Вихід на зовнішні ринки може стимулювати українські підприємства на удосконалення технологій, впровадження інновацій, розвиток маркетингових стратегій та підвищення конкурентоспроможності як на внутрішньому так і на зовнішніх ринках. Світова криза створила суттєвий вплив на українські гірничо-металургійні підприємства, які виявилися не готовими до її викликів. Як раніше було зазначено, це не лише надвиробництво чорних металів, падіння попиту на металопродукцію низької якості, але і посилення конкуренції, у т.ч. пов'язане із появою нових гравців на світових ринках: Китаю, Індії, Південної Кореї. А головне, що роками накопичувались системні проблеми, пов'язані із необхідністю технічного і технологічного переоснащення виробництва, поліпшення якості чорних металів, випуску нових видів сталі і прокату. У статті досліджено теоретичні аспекти формування експортного потенціалу промислових підприємств. Мета статті полягала у визначенні напрямів підвищення ефективності експортного потенціалу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Визначено провідну роль експорту як одного з потужних стабілізуючих факторів, який сприяє розв'язанню першочергових економічних та соціальних проблем країни. Наведені пріоритети державної економічної політики щодо розвитку металургійної галузі та посилення її експортного потенціалу. Надано аналіз експортного потенціалу «АМКР», окреслено перспективи подальшого розвитку експортного потенціалу металургійної компанії. Сформований алгоритм послідовних дій, який направлений на підвищення ефективності експортного потенціалу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». На основі очікуваного прогнозу попиту на металургійну продукцію в різних регіонах світу визначений перспективний напрямок експортного потенціалу ПАТ «АМКР» - ринок Китаю.

Ключові слова: експорт, експортний потенціал, ефективність експорту металургійної промисловості, експортний ринок металопродукції, перспективи розвитку металургійної компанії.

Формули: 0; рис.: 0; табл.: 1, бібл.: 12

Annotation. Realization of export potential of domestic enterprises is one of the key factors of success of the national economy and ensuring long-term development of economic entities in Ukraine. Entering foreign markets can stimulate Ukrainian enterprises to improve technology, innovate, develop marketing strategies and increase competitiveness in both domestic and foreign markets. The global crisis has had a significant impact on Ukrainian mining and metallurgical enterprises, which have proved unprepared for its challenges. As mentioned earlier, this is not only overproduction of ferrous metals, falling demand for low-quality metal products, but also increased competition, including associated with the emergence of new players in world markets: China, India, South Korea. And most importantly, over the years, systemic problems have accumulated related to the need for technical and technological re-equipment of production, improving the quality of ferrous metals, the production of new types of steel and rolled products. The article investigates the theoretical aspects of the formation of the export potential of industrial enterprises. The purpose of the article was to identify ways to increase the efficiency of the export potential of PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih" (AMKR). The leading role of exports as one of the powerful stabilizing factors, which contributes to solving the priority economic and social problems of the country, has been identified. The priorities of the state economic policy on the development of the metallurgical industry and strengthening its export potential are given. The analysis of the export potential of AMKR is given, the prospects of further development of the export potential of the metallurgical company are outlined. An algorithm of successive actions has been formed, which is

aimed at increasing the efficiency of the export potential of PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih". Based on the expected forecast of demand for metallurgical products in different regions of the world, the promising direction of the export potential of AMKR - the Chinese market.

Key words: *export, export potential, efficiency of export of the metallurgical industry, export market of metal products, prospects of development of the metallurgical company.*

Formulas:0; fig.: 0; tabl.: 1; bibl.:12

Постановка проблеми. Питання ефективно функціонуючої сфери міжнародної діяльності як на окремо взятому підприємстві, так і в національній економіці в цілому є досить актуальною, оскільки така діяльність висуває жорсткі вимоги щодо якості продукції, її науково-технічного нововведення та відповідності вимогам міжнародних стандартів. При відповідності продукції міжнародним стандартам і наявності високого експортного потенціалу у суб'єкта господарювання з'являються вагомні шанси виходу на зовнішні ринки та забезпечення власній продукції конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Реалізація експортного потенціалу вітчизняних підприємств є одним із ключових факторів успіху національної економіки та забезпечення довгострокового розвитку суб'єктів господарювання в Україні. Вихід на зовнішні ринки може стимулювати українські підприємства на удосконалення технологій, впровадження інновацій, розвиток маркетингових стратегій та підвищення конкурентоспроможності як на внутрішньому так і на зовнішніх ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням ефективного функціонування підприємства на міжнародному ринку та розвитку його експортного потенціалу займається ряд науковців, серед них українці Бугас Н. [1], Івашук С. [2], Мушнікова С. [3], Піддубна Л. [4], Скриньковський Р. [5], Тюріна Н. М. [6], в роботах яких проаналізовано основні чинники впливу на розвиток експорту, питання динаміки експортних процесів в умовах трансформації зовнішніх і внутрішніх чинників, принципи розвитку міжнародної діяльності підприємства на європейському

ринку. У дослідженнях зазначених науковців консолідовано проблеми, що стримують розвиток експортної діяльності підприємств. Зважаючи на це, вбачаємо, що основними перспективними напрямками вирішення цих проблем є участь України та вітчизняних підприємств у міжнародному співробітництві з високорозвиненими країнами, імплементація міжнародних принципів організації експортного потенціалу підприємства з урахуванням мінімізації ризиків бізнес-середовища.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження перспектив розвитку експортного потенціалу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Викладення основного матеріалу дослідження. Сучасний стан металургійної галузі є неоднозначним. Світова криза створила суттєвий вплив на українські гірничо-металургійні підприємства, які виявилися не готовими до її викликів. Як раніше було зазначено, це не лише надвиробництво чорних металів, падіння попиту на металопродукцію низької якості, але і посилення конкуренції, у т.ч. пов'язане із появою нових гравців на світових ринках: Китаю, Індії, Південної Кореї. А головне, що роками накопичувались системні проблеми, пов'язані із необхідністю технічного і технологічного переоснащення виробництва, поліпшення якості чорних металів, випуску нових видів сталі і прокату. Металургійні підприємства України характеризуються істотним технологічним відставанням і підвищеною енергоємністю.

Якими можуть бути заходи для перспективи розвитку вітчизняної металургійної галузі? В першу чергу реорганізація системи управління нею, яка вимагає значних інвестицій в інноваційні проекти для підвищення якості продукції

та збільшення конкурентних переваг. Важливим є підвищення рівня державного фінансування таких проектів. Пріоритетним напрямом має бути перехід до експорту металопродукції з високою часткою доданої вартості, що дозволить скоротити імпорт в Україну металургійної продукції глибокого перероблення. Так, на світовому ринку попри багаторічний спад зберігається високий попит на металовироби, ринок яких зростає щорічно на 7%. Недостатня номенклатура виробництва українськими металургійними компаніями продукції глибокого перероблення спричиняє залежність підприємств від її імпорту. За підрахунками спеціалістів, саме через недосконалу номенклатуру продукції металургійні гіганти щорічно недоотримують близько 3 млрд. дол. [7].

За прогнозом експертів, протягом найближчих років на ринках зберігатиметься зовнішньоекономічна кон'юнктура, що скоріше за все буде сприяти нарощуванню українського експорту металопродукції. За таких умов розвиток української металургійної галузі України буде значною мірою пов'язаний із розширенням внутрішнього ринку шляхом переорієнтації металургійних підприємств на задоволення внутрішніх потреб, а також, у першу чергу, зниження залежності від змін кон'юнктури на світових ринках.

Отже, незважаючи на глобальні виклики (зміна кон'юнктури світового ринку, воєнні дії на Сході України, підписання Угоди про асоціацію з ЄС) і внутрішніх проблем (зношеність інфраструктури, висока енергоємність виробництва, обмеженість фінансових активів підприємств), які створюють загрози для стабілізації і розвитку металургійної галузі країни, за умов належної державної підтримки вона має перспективи розвитку і утримання своєї ніші на глобальному ринку.

Визначимо пріоритети державної економічної політики щодо розвитку металургійної галузі та посилення її експортного потенціалу.

1. Стабілізація та поступове розширення ніш на міжнародному ринку традиційної і високотехнологічної номенклатури продукції, зокрема диверсифікація ринків збуту металопродукції з наданням пріоритетів по ставкам до країн Північної Африки та Близького Сходу, зміцнення зв'язків з країнами ЄС, США, Латинської Америки [8].

2. Розроблення Програми модернізації інфраструктури реального сектору економіки, яка передбачатиме заходи щодо заміни і оновлення зношеного металофонду з критичним ступенем зношеності рухомого складу та шляхів сполучення «Укрзалізниця», тепломереж з розміщенням замовлень на вітчизняних металургійних підприємствах.

3. Розробка і затвердження «Державної програми розвитку та реформування ГМК України на період до 2025 року», яка передбачатиме механізм створення імпортозамінних виробництв шляхом розвитку інноваційної інфраструктури та науково-технічного забезпечення галузі, комерціалізації наукових розробок, налагодження ефективної співпраці між державою, наукою і бізнесом у створенні повних технологічних циклів виробництва та залученні приватних інвестицій.

4. Організація системної співпраці з міжнародними інституціями, що займаються розвитком промисловості (Комісія ЄС та утворена Україною спільно з нею Робоча група зі сталі) для впровадження у промисловий комплекс України європейських стандартів і систем контролю, нових технологічних регламентів, критеріїв оцінювання енергоефективності та енергозбереження.

5. Прийняття законів щодо стимулювання розвитку металургійної галузі (обмеження обсягів експорту металобрухту, скасування мита на його імпорт, запровадження механізму аукціонного продажу металобрухту).

6. Створення ефективного внутрішнього ринку перероблення та використання вторинної сировини для розбудови екологічної ресурсоефективної

промисловості на засадах циркулярної економіки.

7. Проведення комплексного аналізу ефективності підвищення протягом останніх років тарифів на залізничні вантажні перевезення або запровадження альтернативної практики прив'язування тарифів до галузевих індексів, розрахованих на основі цінних котирувань на сировинні товари на провідних світових біржах.

8. Створення віртуальних торговельних майданчиків для промислових підприємств із впровадженням системи моніторингу та прогнозування кон'юнктури на внутрішньому ринку сприятиме удосконаленню інфраструктури реалізації української металопродукції на внутрішньому ринку.

Забезпечення сталого розвитку пріоритетних експортоорієнтованих галузей економіки є запорукою формування базису поступового зростання держави. Розвиток металургії України впродовж останніх років має стратегічне значення з огляду на її потенціал як важливого сектору внутрішнього виробництва та бюджетоутворюючої галузі.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є потужним підприємством, яке кожного року досягає позитивних економічних результатів всупереч зовнішнім впливам. Серед яких - обмежувальні заходи на українську металургійну продукцію і сировину; посилення конкуренції на ринку у зв'язку зі зростанням цін на енергоносії та логістику; дефіцит транспорту; відтік кадрів з України; нестабільність політичної ситуації. Збільшення обсягу виробництва продукції, відбувається з одночасним підвищенням рівня собівартості продукції, що визначає завдання перед менеджментом компанії щодо оптимізації витрат собівартості, посилюючи конкурентоспроможність продукції. Отримання чистого збитку 2019 року, саме є наслідком зовнішнього тиску, до якого додалась коронакриза.

Але, не зважаючи на це ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», виконує виробничу програму та постачає на ринок

металопродукцію високої якості широкого асортименту, як результат ефективного менеджменту. ПАТ «АМКР» виступає достатньо потужним експортером металопродукції, ринок збуту якої представлений найбільшими регіонами: Україна, Африка, Близький Схід, Америка, Ірак, Туреччина та Європа. Компанією відкрито нові експортні напрямки - Боснія і Герцеговина, Словаччина, Греція, Мальта, Ангола та багато інших.

Металургійна компанія своєю діяльністю підтверджує напрямки подальшого розвитку: підвищення якості металопродукції з урахуванням максимального задоволення потреб споживачів; розширення асортименту нової продукції; потужна модернізація технологічного процесу; підтримання існуючих конкурентних позицій на вітчизняних та закордонних ринках; освоєння нових товарних ринків; підвищення ефективності продажів на внутрішньому та світовому ринках та ін. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» вдасться досягти успіху за ефективних, оперативно стратегічних рішень управлінського корпусу.

З метою розвитку та підвищення ефективності експортного потенціалу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» сформуємо алгоритм послідовних дій.

Крок 1. Виконання кон'юнктурного зрізу експортного ринку металопродукції.

Крок 2. Прогноз попиту металопродукції «ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на зарубіжних ринках.

Крок 3. Оцінка стану використання експортного потенціалу ПАТ «АМКР» з визначенням сильних і слабких сторін компанії за SWOT-аналізом.

Крок 4. Визначення можливостей виробництва нової продукції потужностями металургійної компанії та організації торговельного представництва в Китаї.

Металургійна компанія АрселорМіттал Кривий Ріг виробляє широкий асортимент металопродукції. Визначимо пріоритетний ряд продукції на основі регіональної сегментації світового ринку: Західна

Європа (чавун, арматура, катанка і заготівля); Східна Європа (заготівля, арматура, катанка, чавун); СНД (заготівля, арматура, катанка); Близькій і Середній Схід (арматура, заготівля, катанка, чавун); Далекий Схід і країни Південно-Східної Азії (заготівля, арматура, катанка, чавун); Північна Африка (арматура, заготівля, катанка, чавун); Західна і Південно-східна Африка (арматура і заготівля, катанка); Північна та Південна Америка (чавун, катанка, арматура, заготівля).

Але існують ринки, які не можуть бути доступними для АрселорМіттал Кривий Ріг внаслідок географічної схильності і малої ємності комбінату – це ринок Австралії і Нової Зеландії. Структура запитів на металопродукцію по Західноєвропейському регіону наступна: Німеччина зацікавлена в придбанні чавуна для своїх метпідприємств так само, як і Іспанія. Незважаючи на зміни зовнішнього ринку, будівельний сектор Німеччині і Франції відрізняється стабільністю і має потребу в арматурі і катанці. Факт можливої присутності АМКР на зазначених ринках пояснюється також зниженням цін на ринках довгомірного прокату країн ЄС, що зумовлено значним збільшенням обсягів вітчизняного виробництва; погіршенням умов торгівлі для виробників із Західної Європи; сповільненням у ряді країн зростання попиту, що співпало зі збільшенням пропозиції. Достатньо стабільні перспективи розвитку будівельного сектора Греції, з потенційною можливістю постійної присутності продукції комбінату, за умов суворого дотримання стандартів імпортера.

До 2020 року ринки Албанії, Македонії, Словенії, Польщі і Чехії вважалися непоказовими, оскільки вони є достатньо розвиненими металовиробничими регіонами. Словаччина займалась реекспортом металопродукції. В Боснії та Герцеговині виробництво готової продукції здійснювалось навіть в умовах політичної нестабільності. Угорщина виступає на світовому ринку в якості експортера готової продукції.

На ринку Африки корпорація АрселорМіттал займає майже 50% обсягів загальносвітового збуту, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» припадає лише 10%. Майже 15% металопродукції корпорації виробляється безпосередньо в Африці [9].

На ринку Близького Сходу 4% продукції виготовляється дочірніми підприємствами, отже для «АМКР» цей регіон є пріоритетним, саме сюди експортується значна частка сталепродукції. На ринку Близького Сходу основними конкурентами компанії є: Ezz Group (Єгипет), Ihanlar Rolling LTD STI (Туреччина), POSCO (Південна Корея), Wuhan Iron and Steel (Group) (Китай), Sonasid (Марокко), Магнітогорський МК (Росія), на ринку Африки - індійська Rashtriya Ispat, ONE STEEL (Австралія). На ринку СНД - підприємства Росії (Северсталь, Евраз груп), Білорусі, Молдови. На ринку ЄС є численні металургійні підприємства корпорації АрселорМіттал, тому цей регіон не є пріоритетним для ПАТ «АМКР».

Зауважимо, що результат експертної оцінки використання експортного потенціалу ПАТ «АМКР», показав, що його загальний рівень становить понад 57,25%, тобто метпідприємство має значні резерви щодо його збільшення та розвитку експортної діяльності за сучасних умов.

Для того щоб надати прогноз щодо ймовірного обсягу попиту на іноземних ринках продукції досліджуваного підприємства та визначити перспективні ринки збуту сталевих продукції «АМКР» скористаємось офіційною статистикою Світової асоціації виробників сталі (World Steel Association) [10].

Отже, світовий ринок сталі поділимо на шість ключових регіонів: Азія, Середній Схід, Африка, Північна Америка, країни СНД та ЄС. Дані статистики (табл.1) доводять, що зростати будуть ринки Азії, Африки, Середнього Сходу та країн СНД.

Очікуваний прогноз попиту на металургійну продукцію в різних регіонах

Роки	Загальний імпорт	Азія	Середній Схід	Африка	Північна Америка	Країни СНД	ЄС
2014	442704	135615	28572	27692	64664	16048	132402
2015	452996	141407	28530	31128	59090	11266	139784
2016	463342	149657	33007	29704	53156	11095	149311
2017	447702	133792	26271	19470	60816	13840	156216
2018	444210	131812	24277	17887	56789	14636	163237
2019	438457	135013	26007	21927	52803	15563	152992
2020	443000	155000	32000	42000	37000	20400	129000
2021	463000	196000	46000	82000	28000	25300	95000
2022	503000	267000	71000	148000	27000	31100	75000

Джерело: складено автором на основі [10]

У той час, як прогнозні обсяги імпорту на ринках ЄС та Північної Америки будуть знижуватися. Відповідно до цього ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» необхідно здійснити переорієнтацію своєї експортної діяльності та сконцентрувати зусилля на ринках, що розвиваються. оскільки, сталевий ринок Середнього Сходу розвивається також не надто високими темпами, тому «АМКР» слід звернути увагу на ринки країн Африки і Азії.

Найбільш ємним ринком сталі є ринок Китаю, на якому продукція ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не представлена. До того ж у країнах Азії мала кількість представництв, а головна концентрація знаходиться у країнах Євросоюзу. Водночас попит на сталеву продукцію на ринках ЄС невпинно падає і втрачає свою привабливість для АрселорМіттал Кривий Ріг.

Сьогодні ПАТ «АМКР» розглядає Китай як цікавий ринок. На протязі 3-4 місяців 2020 року Китай активно імпортував заготовку та залізну руду. Але існує експертна точка зору, що незабаром він завантажить власні металургійні потужності [11].

На китайському ринку, як і на усіх інших спостерігається падіння цін сталі, у 2020 році її середня ціна становила 420 дол. Якщо до порівняння взяти ринки США, там вартість дещо вища, у минулому році вона складала 500 дол. за тону. Загалом виробництво Китаю здатне повністю забезпечити власне споживання. Проте китайські виробники намагаються значні обсяги виробленої сталі

експортувати на міжнародні ринки. Відповідно формується дефіцит сталеві продукції на внутрішньому ринку, який заповнюється імпортом з іноземних країн. Конкуренція на ринку Китаю доволі висока, отже ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» потрібно у першу чергу її виграти у найбільших китайських виробників: China Baowu Group, HBIS Group, Shagang Group, Ansteel Group, Jianlong Group.

Незважаючи на високий рівень конкуренції на китайському ринку сталеві продукції АрселорМіттал Кривий Ріг має високі шанси виграти у конкурентній боротьбі та частину продукції реалізовувати на цьому, досить перспективному ринку. Головні конкурентні переваги компанії: висока якість та надійність продукції; високий імідж на світовому ринку; широкий асортимент продукції покращують конкурентну позицію АМКР. Входження АрселорМіттал Кривий Ріг до світової корпорації АрселорМіттал надає їй можливість скористатись цією перевагою для налагодження контактів з китайськими партнерами. Металургійна компанія може створити спільне підприємство, що дозволить отримати ряд переваг і розпочати виробництво безпосередньо у Китаї з найбільшим ринком сталеві продукції. АМКР отримає ефект масштабу та зможе значні обсяги продукції реалізовувати на китайському ринку.

За результатами дослідження перспективних ринків нами визнано, що експортний потенціал АрселорМіттал Кривий Ріг може реалізувати на

китайському ринку сталевих продукцій. Містом для базування торговельного представництва АМКР визначено Пекін. За розглядом пропозицій щодо складування металопродукції, під оренду обрано складські приміщення порту Тяньцзінь (Tianjin).

Місто є лідером китайської економіки, на території якого функціонує зона вільної торгівлі. Порт розташований на півночі Китаю, він займає четверту позицію у світі, щорічний вантажообіг якого становить понад 18 млн. TEU. Тяньцзінь має статус відкритого транзитного порту міжнародного значення з потужним контейнерним терміналом із загальною площею складів понад 189 тис. м². Місто має велику залізничну розв'язку, завдяки якій забезпечується швидке відправлення/отримання вантажів до внутрішніх областей. Серед основних вантажів порту – руда, металопрокат та ін. [12].

Висновки. Таким чином, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» має розвивати експортну діяльність та підвищувати її економічну ефективність. З цією метою нами запропоновано дії зі збільшення експортного потенціалу металургійної компанії, представлені вивченням ринкової кон'юнктури та прогнозом попиту металопродукції АМКР.

За результатами яких, визначено експортні перспективи, а саме вихід компанії на китайський ринок сталевих продукцій, який на відміну від інших стабільно розвивається і продовжує зростати.

На ринку Китаю Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» матиме можливість реалізації значних обсягів власної продукції. Цей крок має бути перспективним, оскільки підвищить ефективність експортної діяльності, від якої залежать фінансові результати компанії. Для покращення номенклатури підприємства запропоновано виробництво арматури високої якості ASTM A518M з перспективою подальшої можливості її експорту.

Література:

1. Бугас Н. В., Пилипенко Ю. А. Експортний потенціал у системі зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки.* 2015. № 6 (93), с. 14–21.
2. Іващук С. П. Розвиток експортного потенціалу в сучасній інтеграційній стратегії України: автореф. дис... канд. екон. наук 06.05.2011 / ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ, 2011. 20 с.
3. Мушнікова С. А. Сучасний стан і перспективи розвитку підприємств металургійної галузі України. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* 2019. № 68. С. 273-279.
4. Піддубна Л. І., Іванієнко К. В. Фактори формування експортного потенціалу промислових підприємств. *Управління розвитком.* 2015. № 1. С. 37–43.
5. Скриньковський Р. М. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства. *Проблеми економіки.* 2015. № 4. С. 240–246.
6. Тюріна Н. М., Шелест Є. О. Сутнісні характеристики експортного потенціалу. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2009. № 4. Т.3. С.189-196.
7. Китай намерен сократить производство стали в 2021 году. URL: <https://gmk.center/news/kitaj-nameren-sokratit-proizvodstvo-stali-v-2021-godu/>.
8. Амоша А. И., Большаков В. И., Минаев А. А., Залознова Ю. С. Украинская металлургия: современные вызовы и перспективы развития : монография. НАН Украины. Донецк, 2016. 114 с.
9. Нікіфорова В. А. Металургійна промисловість світу: сучасні виклики та тенденції розвитку (аналітичний огляд) *Економіка промисловості.* 2018. №1(81). С. 86-114.
10. World Steel Association. URL : <https://www.worldsteel.org/>
11. Консолідована звітність ПАТ «АМКР» URL : <https://ukraine.arcelormittal.com/index.php?id=300>.
12. Інформаційний сервіс. URL.: <https://www.cargo-ukraine.com/krupnye-morskie-porty-kitaya/>.

References:

1. Bugas, N. V. and Pilipenko, Y. A. (2015), "Export potential in the system of foreign economic activity of an industrial enterprise", *Bulletin of Kyiv National University of Technology and Design. Series: Economic Sciences*, № 6 (93), p. 14–21.
2. Ivashchuk, S. P. (2011), "Development of export potential in the modern integration strategy of Ukraine" : Ph.D. thesis 06.05.2011 / Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. Kyiv, 2011. 20 p.
3. Mushnikova, S. A. (2019), "The current state and prospects of development of enterprises of the

metallurgical industry of Ukraine”, *Bulletin of Transport, Economics and Industry*. № 68, pp.273-279.

4. Piddubna, L. I. and Ivanienko, K. V. (2015), “Factors of formation of export potential of industrial enterprises”, *Development management*, № 1, p. 37–43.

5. Skrynkovsky, R. M. (2015), “Diagnosis of competitiveness of enterprise products”, *Problems of the economy*, № 4, p. 240–246.

6. Tyurina, N. M. and Shelest, E. A. (2009), “Essential characteristics of export potential”, *Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic sciences*, № 4, v.3, p.189-196.

7. Kytay nameren sokratyt' proyzvodstvo staly v 2021 (China intends to reduce steel production in 2021), retrieved from: <https://gmk.center/news/kitaj-nameren-sokratit-proizvodstvo-stali-v-2021-godu/>.

8. Amosha, A. I. Bolshakov, V. I. Minaev, A. A. and Zaloznova, Y. S. (2016), *Ukraynskaya metallurhiya: sovremennye vyzovy y perspektyvy*

razvytyya [Ukrainian metallurgy: modern challenges and prospects], NAS of Ukraine. Donetsk, 114 p.

9. Nikiforova, V. A. (2018), “The world's metallurgical industry: current challenges and development trends, analytical review”, *Industrial economics*. №1 (81). Pp.86-114.

10. World Steel Association, retrieved from : <https://www.worldsteel.org/>.

11. Konsolidovana zvitnist' PAT «AMKR» (Consolidated reporting of PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih"), retrived from : <https://ukraine.arcelormittal.com/index.php?id=300>.

12. Informatsiynyy servis (Information service), rerieved from : <https://www.cargo-ukraine.com/krupnye-morskie-porty-kitaya/>.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2021 р.